

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

3 Ağustos 2014 tarihinde, Êzidîlerin ana yurdu Şengal'de İŞİD tarafından yapılan Êzidî soykırımının tanınması, soykırımın nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması, katliam sonucunda Türkiye'de İŞİD tarafından zorla alıkonulan çocuk ve kadınlar başta olmak üzere Êzidîlerin kendi topraklarında güven içerisinde özgürce yaşamasının önündeki engellerin kaldırılması için gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederim.03.08.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Hakkı SARUHAN OLUÇHDP
Antalya Milletvekili

GEREKÇE

Êzidîler Ortadoğu coğrafyasının en kadim halklarındadır. Êzidîlik inancı binlerce yıldır bu topraklarda kök salmış en kadim inançlardan biridir. Êzidî halkının toplumsal hafızası, inancı, dili, kültürü ve değerleri sadece Kürt coğrafyasının değil, Ortadoğu'nun ortak mirasıdır. Ancak dünya inanç tarihi içerisinde özel bir yere sahip olan Êzidîliğin korunması, bu inanç etrafında geliştirilen değerlerin büyütülmesi bir yana, tarih boyunca ne yazık ki şiddetin hedefinde olmuştur. Bu kadim inanç tarih boyunca Êzidîlerin deyimiyle *ferman*lara maruz kalmış, Êzidî toplumu kırımlardan geçirilmiştir. Bu soykırımların son halkası 3 Ağustos 2014 tarihinde Êzidîlerin ana yurdu olan Şengal'de insanlık düşmanı IŞİD tarafından gerçekleştirilmiştir.

Êzidîlerin maruz kaldığı bu kırım Şengal'deki Êzidî Kürt halkının tamamını yok edecek bir potansiyele sahip bir saldırı şeklinde gerçekleşmiştir. Nitekim bu kırım da binlerce Êzidî katledilmiş, çoğunluğu çocuk ve kadın olan binlerce Êzidî zorla alıkonulmuş, on binlerce Êzidî yerinden edilmiş ve Şengal işgal edilmiştir. Şengal soykırımını Êzidîlerin dünya üzerindeki varlığını ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Zorla alıkonulan çocuklar ve kadınlar 21. yüzyılda Ortadoğu'nun birçok ülkesinde "köle pazarlarında satılmıştır." Hayatta kalan Êzidîlerin zorla Müslümanlaştırılması hedeflenmiş, bu amaçla binlerce çocuk asimile edilmiştir. Hala binlerce çocuk ve kadının akıbeti belli değildir. Êzidî çocukların ve kadınların "satıldığı köle pazarları"ndan biri de Türkiye'dir. Ülkenin başkenti Ankara başta olmak üzere birçok kentte Êzidî çocuk ve kadınların zorla alıkonulduğu vakalar sürekli olarak gündeme gelmektedir.

Öte taraftan, soykırım sonrası ülkemize göç etmek zorunda kalan Êzidîler burada barınamamış, neredeyse tamamı bir kez daha göç yollarına düşmek zorunda bırakılmıştır. Her ne kadar Êzidîler son yıllarda Şengal soykırımıyla gündeme gelmişse de, Êzidîler bu coğrafyaya tarih boyunca kırımlara, şiddete ve göçe maruz kalmıştır. İnsanlık tarihine ev sahipliği yapan Mezopotamya'nın en kadim inançlarından olan Êzidîler cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye'de sistematik bir biçimde yerinden edilmişlerdir. İnançları dolayısıyla ana yurtlarından zorla koparılan Êzidîler bugün hala topraklarına dönememektedir. Bunun son örneği Urfa'nın Viranşehir İlçesine bağlı Zevra (Işıklı) köyünde yaşanmıştır. Köylerine dönmek ve yerleşmek isteyen Êzidîler zorbalığa maruz kalmış; mabetleri ve mezarlıkları tahrip edilmiş, evlerine ve topraklarına el konulmuştur. Bu şiddet sarmalı soykırımın bir parçası olarak yıllardır sürmektedir.

Maruz kaldıkları soykırıma rağmen Êzidîler Şengal başta olmak üzere kendi topraklarında ve göç ettikleri yerlerde yaşam mücadelesi veriyor. Êzidîler maruz kaldıkları soykırımın tanınması

ve bu temelde ulusal ve ulusal arası hukukun işletilmesini talep ediyor. Bununla birlikte Şengal'in hala saldırıların hedefinde olmasını soykırımın devamı olarak kabul ediyorlar. Bu saldırıların son bulmasını, Şengal'in statüsünün tanınmasını ve hukuki statüsünün güvence altına alınmasını istiyorlar. Kendi dini liderlerini seçme hakkı dâhil inançlarını özgürce yaşamak istiyorlar. Bununla bağlantılı olarak Êzidîler kimlik kültür miras bütün ihtiyaçlarının koruma altına alınmasını; dil, kültür, barınma, güvenlik ve barış haklarının garanti altına alınmasını talep ediyorlar.

Şengal'de gerçekleşen katliamın amacı ve niteliği göz önünde bulundurularak Avrupa Birliđi (AB), Avrupa Konseyi (AK) ve Birleşmiş Milletler'in (BM) yanı sıra ABD, Fransa, Kanada, Avustralya, İskoçya, İrlanda, Ermenistan, Portekiz, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg IŞİD'in Şengal'de gerçekleştirdiği katliamı soykırım olarak tanımıştır. Êzidî Soykırımı'nı resmen tanıyan son ülke ise İngiltere olmuştur.

Bu toprakların kadim inanç topluluklarından olan Êzidî Kürt halkına yönelen Şengal soykırımının tanınarak katliamın nedenlerinin ve yıkıcı sonuçlarının ortaya çıkarılması, bu sürece ilişkin hukukun işletilmesi; kendi ana yurtlarında güven içerisinde yaşamaları, Şengal'in statü talebinin kabul edilmesi, dillerinin, kimliklerinin, inançlarının korunması amacını içeren politikaların belirlenmesi için bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.